

BALTİK OFFSHORE RÜZGAR FORUMU BİLGİ NOTU

Rusya-Ukrayna savaşıyla birlikte Avrupa'nın jeopolitik önceliklerinin değişmesi üzerine Avrupa açısından yeni bir enerji güvenlik sistemi oluşturulması ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu çerçevede, Alman Dışişleri Bakanlığı ile Danimarka Dışişleri Bakanlığının himayesinde Baltık Denizi Devletleri Konseyi (CBSS) tarafından 9 Mayıs 2023 tarihinde "Baltık Offshore Rüzgar Forumu" düzenlenmiştir. Anılan Forum, Berlin Ticaret Müşavirliği ile Berlin Sanayi ve Teknoloji Müşavirliği tarafından takip edilmiştir.

Anılan Forumda, CBSS dönem başkanlığını yürüten Alman Dışişleri Bakanı tarafından Rus kaynaklarına bağımlılığın azaltılıp enerjide bağımsız hale gelmenin önemi vurgulanmış, söz konusu enerji dönüşümünün iklim hedefleri, enerji fiyatlarının azaltılması gibi hedeflere ulaşmada yardımcı olacağına değinilmiş ve CBSS tarafından bölgenin enerji kurulumuna, tedarik zinciri güvenliğine, altyapısına ve nitelikli eleman istihdamına ilişkin ihtiyaçlar dile getirilmiştir. CBSS'nin kurucu devleti Danimarka Dışişleri Bakanı tarafından da, 9 Mayıs Avrupa gününe denk gelen toplantının aslında enerji politikasının yeni bir güvenlik politikasıyla eş anlama geldiğini göstermesi bakımından anlamlı olduğu belirtilmiş, artık AB'nin yeşil enerjiyi hayata geçirecek projeleri üstlenmesi gerektiği vurgulanmıştır. Enerji güvenliğinin tutarlılığına ve istikrarına değinen CBSS'nin gelecek dönem başkanı Finlandiya Dışişleri Bakanı tarafından ise, dönemlerinde üye devletlerin işbirliğine devam edecekleri ifade edilmiştir. Toplantıda ayrıca, Rusya Federasyonunun CBSS üyeliğinden çekilmesini müteakip kalan üyeler arasında bir Berlin Deklarasyonu da imzalanmıştır.

Bahse konu Forum kapsamında gerçekleştirilen panellerde özetle,

- Bölgenin kritik enerji altyapısının oluşturulmasını teminen işbirliği ve birlikte çalışmanın önemi,
- 2050'de bölgedeki offshore rüzgâr enerjisi sayesinde 2.000'den fazla GW enerji üretilmesinin planlandığı,
- AB Green Deal Sanayi Planı çerçevesinde devlet yardımı kurallarının her zaman teknolojik yeniliklerle bağdaşmadığı, bu kapsamda gerekli özene ("due diligence" kuralına) ve siber güvenliğe ilişkin sıkıntıların bulunduğu, 36GW üretim hedefi olması, AB fonlarından zamanında para gelmemesi gibi dezavantajlarının bulunduğu,
- Bölgenin offshore rüzgâr yatırımlarının 2013-2021 yılları arasında düzensiz de olsa daima 6 ila 27 milyar Avro düzeyinde olduğu ancak 2022 yılında enflasyonun etkisiyle yatırımların 1 milyar Avro'nun altına düştüğü,
- Bölgenin tedarik zincirinde Çin, İran, Rusya gibi devletler ile de çalışıldığı, konjonktür itibarıyla özellikle Rusya'dan temin edilen girdilerin azaltılmasının elzem olduğu,
- Bölgede faaliyet gösteren firmaların nitelikli çalışan bulmada zorluk çektiği, bu konuya ağırlık verilerek rüzgâr enerjisi alanında çalışacak nitelikli elemanların yetiştirilmesinin zorunlu olduğu,
- Bölgedeki 600 kuruluşun 1.300'e, 77.000 kişilik istihdamın 250.000 kişi kapasitesine, 1.200 km uzunluğundaki kabloların iki katına çıkartılmasının, bölgede bulunan gemilerin sayısının arttırılmasının gerektiği,
- Offshore rüzgâr yatırımlarına ilişkin mevzuat ve prosedürlerin hızlandırılmasının önemi,
- Bölgeye ilişkin ortaya konulan hedefler ile gerçekleştirme zamanları arasında büyük farkların bulunduğu ve bunun offshore rüzgâr yatırımlarının en önemli sorunlarından biri olduğu,
- Bölge limanlarının daha büyük kapasitelere erişmesi gerektiği hususları dile getirilmiştir.

Toplantılarda dikkat çeken konuların başında, offshore rüzgâr yatırımlarına ilişkin olarak CBSS ülkelerinin kendi aralarında daha fazla işbirliği yapmasının ifade edilmesi ve Rusya'ya olan bağımlılığın azaltılması gerektiğinin vurgulanması olmuştur. Bu kapsamda bazı firma temsilcileri, ihtiyaç duyulan mal ve hizmetlerin tedarikinin Avrupa içinden gerçekleşmesini savunmuştur. Bu firmaların genel olarak Polonya gibi Avrupa ülkelerinden katılım sağlaması dikkat çekicidir. Ayrıca, bölgede AB Komisyonu da bu bağlamda aktif rol üstlenmektedir.

Öte yandan, panellerde “küresel düşün, küresel hareket et” (“think global, act global”) yaklaşımını benimseyen firma temsilcilerinin de yer aldığı, bunların bölgenin ihtiyaçlarının aciliyetine vurgu yaptığı ve bölgenin fiziksel altyapı kurulumlarıyla bölgede çalışan nitelikli işgücünün bir an önce artırılarak kapasitenin geliştirilmesini dile getirdiği gözlemlenmiştir.

Bu çerçevede, ülkemizin yenilenebilir enerji alanında gerçekleştirdiği atılım ve ***firmalarımızın edindiği tecrübeler***; ayrıca, önümüzdeki dönemde Baltık Denizi bölgesinde kurulumu gerçekleştirilen offshore rüzgar enerjisi yatırımlarının artacağı göz önünde bulundurulduğunda, sektör ihracatçılarımızın bölgenin ürün ve nitelikli işgücü ihtiyaçlarının karşılanması bakımından Pazar paylarını artırma potansiyelinin olduğu değerlendirilmektedir.